

Innehåll: N:o 24. Förordning angående ordnandet av undervisningsväsendet i landskapet Åland.
N:o 25. Tillägg till landskapet Ålands inkomst- och utgiftsstat för år 1924.

N:o 24.

Förordning

angående ordnandet av undervisningsväsendet i landskapet Åland.

Given i Helsingfors, den 27 juni 1924.

Med stöd av 18 § i lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920 samt 7 § i lagen av samma dag angående bringande i verkställighet av förstnämnda lag, varder härmed, på föredragning av Undervisningsministern, stadgat som följer:

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Förvaltningen av undervisningsväsendet på Åland övertages av landskapet den 1 augusti 1924.

De administrativa uppgifter, vilka enligt lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920, ävensom enligt denna förordning förbliva under republikens allmänna förvaltning, handhavas av vederbörande statsmyndigheter, med iakttagande av vad här nedan närmare stadgas.

§ 2.

Av landskapet Åland eller dess kommuner upprätthållna läroanstalter för högre allmän eller facklig bildning, så ock folkskolorna i landskapet skola, för såvitt för eleverna vid desamma efter genomgångna kurser åstundas enahanda rättigheter som för elever vid motsvarande läroinrättningar i riket, vara ordnade enligt grunder, som gälla för sistnämnda inrättningar.

§ 3.

Såväl folkskollärare på Åland som de vid landskapets undervisningsanstalter anställda lärare ävensom folkskolinspektör skola innehava den kompetens, som är föreskriven för motsvarande befattningshavare i övriga delar av riket, samt äro på enahanda sätt som dessa tryggade vid sina innehavande befattningar och dem åtföljande förmåner. Vid övergång till liknande eller jämförliga befattningar i övriga delar av riket äro de berättigade att i enlighet med i riket gällande grunder i avseende å ålderstillägg och pension samt övriga förmåner räkna sig tillgodo sin tidigare verksamhet i ovannämnd befattning i landskapet; och likaså äga motsvarande befattningshavare i övriga delar av riket vid övergång till jämförlig tjänsteverksamhet på Åland i förevarande avseenden tillgodoräkna sig sin tidigare tjänstgöring annorstädes i riket.

Folkskollärare, lärare vid landskapets lärdomsskolor och fackläroverk så ock folkskolinspektör skola i avseende å avlönings- och pensionsförmåner vara likställda med motsvarande befattningshavare i övriga delar av riket.

Änka och oförsörjda barn efter lärare vid landskapets lärdomsskolor äro berättigade till nådår och gratifikation enligt grunder, som gälla beträffande lärare vid statsskola. Sterbhus efter lärare vid landskapets fackläroverk och folkskolinspektör tillkommer rätt till gratifikation enligt enahanda grunder som sterbhus efter motsvarande statstjänstemän.

§ 4.

Vid samlyceet och högre navigationsskolan i Mariehamn anställda lärare äga rätt att, då läroverken övergå till landskapet, varda bibehållna vid sina befattningar och dem åtföljande förmåner.

§ 5.

Inbyggarna i landskapet Åland och invånarna i det övriga riket äga rätt att på enahanda villkor vinna inträde, de förstnämnda i undervisningsanstalter annorstädes i riket och de senare i undervisningsanstalter på Åland.

Bestämmelser angående folkskolan.

§ 6.

Den allmänna ledningen av och uppsikten över folkskolväsendet på Åland är anförtrodd landskapsnämnden eller den myndighet landskapet för ändamålet tillsätter. Landskapsnämnden eller sagda myndighet biträdes härvid av folkskolinspektör.

§ 7.

Folkskolväsendet på Åland under-

hålles och bekostas av kommunerna efter enahanda grunder som folkskolorna i övriga delar av riket, och är kommun berättigad att för de av folkskolornas underhåll härflytande kostnader erhålla bidrag och understöd av landskapet enligt enahanda grunder som kommunerna i det övriga riket av staten.

Bestämmelser angående lärdomsskolan.

§ 8.

Samlyceet i Mariehamn upprätthålles av landskapet såsom ett till Helsingfors universitet och övriga högskolor i riket ledande läroverk och bör vara organiserat i huvudsaklig överensstämmelse med statens lyceer. Läroverkets lektionsplan fastställes av landskapsnämnden efter skolstyrelsens hörande och bör i väsentliga delar överensstämma med den, som är fastställd för lyceerna i riket.

§ 9.

Lärare vid privat lärdomsskola, som erhåller ordinarie anställning vid av landskapet upprätthållen lärdomsskola, äger i avseende å pension och ålderstillägg tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring vid privat skola på sätt härom är stadgat rörande privatskollärare, som övergått i statsskolans tjänst. Prövningen av ansökan om sådan tillkommer skolstyrelsen.

Lärare vid privat lärdomsskola på Åland tillkommer vid övergång i statsskolans tjänst samma rättigheter som lärare vid privat lärdomsskola i det övriga riket.

§ 10.

Samlyceets i Mariehamn hus övergår med full dispositionsrätt till land-

skapet, att användas för den av landskapet upprätthållna lärdomsskolans behov, mot skyldighet för landskapet att vidmakthålla byggnader, gård och gata. Likaledes överlåtas till lärdomsskolans disposition samlyceets undervisningsmateriel, skolmöbel och övriga löseegendom.

Därest skolan upphör, är landskapet skyldigt att till statsverket återställa i föregående moment omförmälda såväl fasta som lösa egendom eller dess värde.

Bestämmelser angående sjöfartsläroverk.

§ 11.

Högre navigationsskolan i Mariehamn upprätthålles av landskapet och skall till sin allmänna organisation vara inrättad enligt de grunder, som gälla för de av staten upprätthållna sjöfartsläroverken. I fråga om inträdesfordringar och lärokurser för olika examina skola de i sådant avseende för statens sjöfartsläroverk gällande bestämmelser i huvudsak lända till efterrättelse.

§ 12.

Högre navigationsskolans i Mariehamn hus och tomt överlåtas till landskapets disposition att för sjöfartsläroverk användas, mot skyldighet för landskapet att vidmakthålla byggnader, gård och gata. Läroverkets undervisningsmateriel, skolmöbel och övriga löseegendom upplåtas till användning för landskapets sjöfartsläroverk.

Ifall läroverket upphör, är landskapet skyldigt att till statsverket återställa i föregående moment omförmälda såväl fasta som lösa egendom eller dess värde.

Bestämmelser angående inspektion och underhåll av undervisningsväsendet.

§ 13.

Övervakningen av att de i riket gällande grunderna för undervisningsväsendet varda i folkskolorna i landskapet iakttagna åligger skolstyrelsen. I allt övrigt stå folkskolorna och deras verksamhet under landskapsnämndens uppsikt och vård.

§ 14.

Å skolstyrelsen ankommer att verkställa inspektion i landskapets lärdomsskolor för att tillse det i dem ordning, god anda och goda seder äro rådande, att lärares och elevers uppförande och leverne är klanderfritt, ävensom att lärare och elever fullgöra sina skyldigheter, så att eleverna bibringas den uppfostran och och det mått av kunskaper, som äro nödiga för fullföljandet av det med läroverkens verksamhet avsedda syftemålet.

Oavsett bestämmelserna i föregående mom. äger landskapsnämnden att, på sätt den finner lämpligt, utöva tillsyn över läroverken och vidtaga alla på nämnden ankommande åtgärder, som avse läroverkens ostörda verksamhet och fortsatta utveckling.

Såväl skolstyrelsen som landskapsnämnden böra erhålla del av protokoll, som tillkommit vid inspektioner, verkställda av den andra myndigheten.

§ 15.

Sjöfartsstyrelsen åligger att vaka över att de i riket tillämpade grunderna för undervisningen varda vid landskapets sjöfartsläroverk iakttagna samt att eleverna bibringas det mått av kunskaper och färdighet, som är

fastställt för eleverna vid jämförliga eller liknande statsläroverk ävensom att läroverken jämväl eljest motsvara med dem avsett ändamål. I övrigt stå sjöfartsläroverken under landskapsnämndens uppsikt och vård.

Med avseende å skyldigheten att delgiva den andra myndigheten vid inspektionen tillkommet protokoll, gälle vad i 3 mom. 14 § stadgas.

§ 16.

Ifall skolstyrelsen eller sjöfartsstyrelsen vid verkställd inspektion eller annorledes finner, att föreståndare eller lärare gjort sig skyldig till försumlighet eller förseelse i tjänsten eller till förargelseväckande liv, äger skolstyrelsen eller sjöfartsstyrelsen härpå uppmärksamma landskapsnämnden i och för vidtagande av behörig åtgärd.

§ 17.

Har avseende icke fästs vid de erinringar, som av skolstyrelsen eller sjöfartsstyrelsen framställts med anledning av att grunderna för undervisningsväsendet eller läroanstalts allmänna arbetsplan icke följas, eller hava vid läroanstalt eljest så svåra missförhållanden yppats, att syftemålet med anstalten förfelas, kan statsrådet, därest icke vederbörande ministerium ansett skäl förefinnas att lämna vederbörande ytterligare till-

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 27 juni 1924.

Republikens President

K. J. STÅHLBERG.

fälle att inom utsatt tid avhjälpa anmärkt missförhållande, frångåta läroverket de rättigheter, som i 2 § avses eller ock vidtaga annan av omständigheterna påkallad åtgärd.

§ 18.

Den skolstyrelsen och sjöfartsstyrelsen tillkommande bestraffningsrätten i disciplinära mål rörande befattningshavare vid landskapets undervisningsanstalter, övergår till landskapsnämnden. I avseende å besvär och underställning i dylika mål gäller i tillämpliga delar vad därom i rikets lagstiftning stadgas.

§ 19.

Bidrag och understöd, vilka enligt 7 § av landskapet erlagts till kommun för underhållet av dess folkskolor, landskapets utgifter för underhållet och övervakandet av dess undervisningsanstalter ävensom av landskapet utbetalade avlöningar, pensioner, gratifikation och nådårsförmåner, så ock understöd i övrigt, som av landskapet utgivas för undervisnings- och bildningsändamål, böra komma under omprövning vid fastställandet av det bidrag ur statsmedel, som jämlikt 26 § i lagen om självstyrelse för Åland kan åt landskapet utgivas.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1924.

Undervisningsminister *Lauri Ingman.*

N:o 25.

TILLÄGG**till landskapet Ålands inkomst- och utgiftsstat för år 1924.**

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting, efter finans- och ekonomiutskottets hörande godkänt följande tillägg till landskapet Ålands inkomst- och utgiftsstat för år 1924.

Kap.	mom.		
A. Inkomster.			
Fjärde avdelningen.			
III	3	Elevavgifter från Samlyceet	10,000:—
		<i>III kap. 10,000:—</i>	
		<i>4 avd. 10,000:—</i>	
Femte avdelningen.			
I	2	Statslån	1,000,000:—
		<i>I kap. 1,000,000:—</i>	
		<i>5 avd. 1,000,000:—</i>	
		Summa inkomster: Fmk 1,010,000:—	
		<u>Summa 1,010,000:—</u>	

Kap.	mom.		
B. Utgifter.			
Fjärde huvudtiteln.			
<i>Samlyceet i Mariehamn.</i>			
I	1	Avlöningar jämte lönetillägg och barnbidrag . .	211,000:—
	2	Ålderstillägg	13,000:—
	3	Tjänstgöringsarvoden	33,600:—
	4	Undervisningsmaterial	2,000:—
	5	Ved och lyse	7,000:—
	6	Diverse anslag	6,000:—
		<i>I kap. 272,600:—</i>	
		<u>Transport 272,600:—</u>	

Kap.	mom.		
			Transport 272,600: —
II		<i>Folkskoleväsendet.</i>	
	1	Folkskoleinspektorns lön jämte lönetillägg . .	14,500: —
	2	Folkskoleinspektorns barnbidrag (förslagsansl.)	1,200: —
	3	Folkskoleinspektorns kansli- och hyresmedel .	1,333: —
	4	Folkskoleinspektorns resemedel (förslagsanslag)	3,000: —
	5	Bidrag till Mariehamns folkskola (förslagsansl.)	15,000: —
	6	Avlöningar åt folkskollärare	169,323: —
	7	Tilläggsarvoden	19,087: 50
	8	Barnbidrag (förslagsanslag)	8,333: —
	9	Dyrtdistillägg	109,309: —
	10	Timarvode	22,354: —
	11	Byggnadshjälp åt landskommunerna (förslagan- slag)	50,000: —
	12	Understöd åt folkskolorna på landet (försöks- anslag)	102,582: 50
	13	Tilläggsunderstöd åt de glesast befolkade kom- munerna (förslagsanslag)	5,025: —
	14	För särskilda i lag påbjudna oförutsedda än- damål (förslagsanslag)	143,013: —
		<i>II kap. 664,060: —</i>	
III		<i>Mariehamns högre navigationsskola.</i>	
	1	Avlöningar	72,540: —
	2	Värme och lyse	800: —
		<i>III kap. 73,340: —</i>	
		<i>4 H. T. 1,010,000: —</i>	
			Summa 1,010,000: —

Mariehamn den 12 juli 1924.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom

talman

Johannes Eriksson
vicetalman.

Aug. Karlsson
vicetalman.